

ΚΤΙΡΙΟ Τ.Ε.Ε.
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ – 2ας ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
Τ.Κ. 38001 - ΒΟΛΟΣ
Τηλ.: 24210-26173, 26574, 6975872721
fax: 21944
e-mail: samagnesia@gmail.com
www.samagnesia.gr

BATIMENT T.E.E.
RUE, XENOFONTOS - ET 2 NOEMVRIOU
38001 – VOLOS-GRECE
Tel.: 003024210-26173, 26574, Fax: 21944
e-mail: samagnesia@gmail.com
www.samagnesia.gr

Βόλος, 11/03/2021
Αρ. Πρωτ.: 3

Ας μη «μουτζουρώσουμε» άλλο τις γραμμές του «Μουτζούρη»

Το έργο του σιδηροδρομικού δικτύου Βόλου - Μηλεών είχε ξεκινήσει ως μελέτη το 1881 από την απελευθέρωση του Βόλου από την Οθωμανική αυτοκρατορία. Το πρώτο τμήμα του από το Βόλο μέχρι τα Λεχώνια παραδόθηκε το 1896 ενώ το ορεινό Λεχώνια- Μηλιές το 1903. Η αφετηρία του ήταν ο σιδηροδρομικός σταθμός του Βόλου που αποτελεί ένα από τα αξιολογότερα δείγματα αρχιτεκτονικής στο είδος τους. Μελετητής και κατασκευαστής του συνόλου του έργου ήταν ο Ιταλός μηχανικός Εβαρίστο Ντε Κίρικο, πατέρας του ζωγράφου Τζόρτζιο ντε Κίρικο.

Στα πρόσφατα χρόνια, η αναφορά στις σιδηροδρομικές γραμμές του τρένου του Πηλίου, του θρυλικού «Μουτζούρη», που διατρέχουν το κέντρο της πόλης του Βόλου, βρίσκεται στο 1985. Το Υπουργείο Πολιτισμού μετά από θετική εισήγηση της 5^{ης} Εφορείας Νεοτέρων Μνημείων και του Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων Θεσσαλίας χαρακτήρισε με το **ΦΕΚ 322 Β/24-5-1985** «ως **ιστορικό διατηρητέο μνημείο** που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1469/50 το τραϊνάκι Βόλου - Μηλεών συμπεριλαμβανομένου και του τροχαίου υλικού και όλων των κτιριακών εγκαταστάσεων, από το σιδηροδρομικό σταθμό του Βόλου μέχρι και το σταθμό των Μηλεών, ως σύνολο (κτίρια, γέφυρες, τεχνικά έργα και γραμμές), γιατί οι εγκαταστάσεις του αποτελούν αντιπροσωπευτικά δείγματα αρχιτεκτονικής στο είδος τους, το τροχαίο υλικό είναι μοναδικό στην Ελλάδα και από τα ελάχιστα σωζόμενα στον κόσμο, συνδεδεμένο με την πλούσια πολιτιστική παράδοση της περιοχής και χαρακτηριστικό γνώρισμα της φυσιογνωμίας του Βόλου».

Η ιστορία επαναλαμβάνεται, καθώς όταν είχαν καταργηθεί οι γραμμές στην οδό Δημητριάδος κινητοποιήθηκε όλη η κοινωνία ενάντια στην τοπική αυτοδιοίκηση, δημιουργώντας το σύλλογο «Φίλοι του τρένου» με αποτέλεσμα τη δημιουργία του ΦΕΚ από το Υπουργείο Πολιτισμού για την προστασία της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς της πόλης. Η αντίδραση λοιπόν της τοπικής κοινωνίας έδωσε την θετική ψήφο για τη διατήρηση της ιστορικής διαδρομής του τρένου, αφού ήταν συνδεδεμένη με την καθημερινή ζωή, ως στοιχείο αναφοράς στην εικόνα της πόλης διαχρονικά.

Οι γραμμές αυτές κι όχι μόνο, σύμφωνα και με την Προϊσταμένη της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Θεσσαλίας & Κεντρικής Στερεάς Ελλάδας κυρία Ρέα Γεωργίου, που τόσο αναίτια και άδικα κατηγόρησε ο κ. Δήμαρχος, είναι χαρακτηρισμένες ως **ιστορικό διατηρητέο μνημείο**, ως μια από τις πιο στενές σιδηροδρομικές γραμμές στον κόσμο (πλάτους

60 εκ.). Σήμερα στην πόλη μας, δυστυχώς, οι σιδηροδρομικές γραμμές σε ελάχιστα σημεία είναι πλέον ορατές, ενώ θα μπορούσε να υπάρχει ολόκληρη η ιστορική διαδρομή μέχρι και το Δημαρχείο και σε συγκεκριμένες εποχές να εξυπηρετεί τον τουρισμό και να αποτελεί πόλο έλξης και σημείο αναφοράς για ολόκληρη την πόλη.

Οι σιδηροδρομικές γραμμές του «Μουτζούρη» στην περιοχή του Αναύρου, θα μπορούσαν πολύ εύκολα αντί να καλυφθούν με κροκάλα και φυτά (καλαίσθητα και αναστρέψιμα υλικά που όμως δεν αφήνουν ορατές τις γραμμές), να συντηρηθούν και να αναδειχθούν ως το τελευταίο ίχνος-αναφορά στο ιστορικό τρενάκι. Αντίστοιχη ανάδειξη-διατήρηση έγινε κατά μήκος του πάρκου του Αγ. Κωνσταντίνου, όπου οι σιδηροδρομικές γραμμές εντάχθηκαν στο νέο πλακόστρωτο με δίχρωμους κυβόλιθους και η χρήση του χώρου γίνεται απρόσκοπτα. Θα ήταν επίσης σκόπιμο να γίνει μία προσπάθεια αισθητικής και λειτουργικής ανάδειξής τους σε όλο το μήκος της πόλης, όπου αυτό είναι εφικτό, και να αποκαλυφθούν από αυθαίρετες παρεμβάσεις ιδιωτών (ζαρντινιέρες, τσιμεντοστρώσεις κ.λπ.) με τη συνεργασία του Δήμου Βόλου και της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και να αναδειχθούν με σημάνσεις, ιστορικά στοιχεία, στάσεις - καθιστικά, παράλληλες φυτεύσεις κ.λπ.

Αξίζει να σημειωθεί πως αντίστοιχα έργα υλοποιήθηκαν και σε άλλες ελληνικές πόλεις. Στην Αθήνα το τραμ έχει λειτουργήσει με μεγάλη επιτυχία ως προς την ένταξη στον αστικό χώρο, τη συμβολή του στη μείωση της κυκλοφοριακής αιχμής, τη μείωση των αέριων ρύπων αφού λειτουργεί με ηλεκτροκίνηση και την εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού συνδέοντας απομακρυσμένες περιοχές. Στην Θεσσαλονίκη ξεκίνησε το 2017 η ανάδειξη των “θαμμένων” γραμμών σε κεντρικές περιοχές συνδέοντας ιστορικά σημεία της πόλης. Στον Βόλο το 1994 ο Ο.Σ.Ε. άρχισε εργασίες αποκατάστασης της γραμμής, το 1996 έκανε το πρώτο επίσημο δρομολόγιο και λειτούργησε έως το 2007 Άναυρος - Αγριά με τη μοναδικότητα της διαδρομής του, και άλλα δρομολόγια Λεχώνια - Μηλιές έως τον Μάρτιο του 2020 που αποφασίστηκε η προσωρινή αναστολή τους λόγω της πανδημίας.

Κατά τη γνώμη του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Μαγνησίας, το συγκεκριμένο έργο ανάπλασης στην περιοχή του Αναύρου, θα μπορούσε να γίνει απρόσκοπτα με την έγκριση και τη συμβολή της αρμόδιας **Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Θεσσαλίας & Κεντρικής Στερεάς Ελλάδας** προς την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου, όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία για τα διατηρητέα μνημεία, σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 3,4 και 6 του **Ν. 3028/2002** «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

Επιπλέον, το έργο ανάπλασης της περιοχής, όπως και κάθε έργο διαμόρφωσης ή ανάπλασης σε κοινόχρηστο χώρο της πόλης, αλλά και σε κάθε διατηρητέο μνημείο ή πλησίον αυτού, προϋποθέτει τη θετική γνωμοδότηση του αρμόδιου **Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας και Σποράδων**, σύμφωνα με το άρθρο 7, παρ. 1, περ. β) και δ) του **Ν. 4495/2017** «Έλεγχος και προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις»

Να σημειωθεί ότι τη διαδικασία της έγκρισης των ιδιωτικών τεχνικών έργων από τους εκάστοτε αρμόδιους φορείς, ακολουθούν ανεξαιρέτως όλοι οι μηχανικοί σε ολόκληρη την Ελλάδα, ακόμα και για τα πιο μικρά έργα. Το συγκεκριμένο έργο ανάπλασης κοινόχρηστου χώρου κανονικά θα έπρεπε όχι μόνο να έχει όλες τις τυπικές και ουσιαστικές εγκρίσεις από όλες τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες (Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων, Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Μαγνησίας και Σποράδων), αλλά θα μπορούσε να αποτελέσει και αντικείμενο αρχιτεκτονικού διαγωνισμού ιδεών, από τον οποίο θα επωφελούνταν αδιαμφισβήτητα η πόλη και ο τεχνικός κόσμος, με το ελάχιστο τίμημα.

Η προστασία των τεχνικών έργων, των κτιριακών κατασκευών και του τροχαίου υλικού που αναφέρονται στο "τρενάκι", στον θρυλικό «Μουτζούρη», έχει υιοθετηθεί από τους Βολιώτες και τις Βολιώτισσες διαχρονικά, αφού προσδίδουν ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στην πόλη, προσελκύοντας το ενδιαφέρον για μελλοντικές ήπιες μορφές κυκλοφορίας, με επέκταση των πράσινων διαδρομών παράλληλα στο θαλάσσιο μέτωπο της πόλης. Αναδεικνύοντας, επομένως, τις σιδηροδρομικές γραμμές με επεμβάσεις συντήρησης και ανάδειξης και όχι απόκρυψης και εγκλωβισμού τους, προστατεύουμε τα ιστορικά μνημεία της πόλης, αφήνουμε στις νεώτερες και στις επερχόμενες γενιές στοιχεία ανάγνωσης της περιοχής μας, διευρύνουμε την επισκεψιμότητα και συγκρατώντας το τουριστικό ενδιαφέρον στο αστικό τοπίο με ποιοτικά χαρακτηριστικά, συμβάλλουμε στην οικονομική ευημερία και ανάπτυξη της πόλης.

Τα μνημεία δεν μπαίνουν σε "γυάλα", δεν κρύβονται, αλλά πρέπει να αναδεικνύονται και να ενσωματώνονται στη σύγχρονη ζωή και την καθημερινότητα των πολιτών.

Ας μη «μουτζουρώσουμε» άλλο τις γραμμές του «Μουτζούρη»...

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Σαράντης Κωνσταντίνος

Η Γραμματέας

Πολύζου Ζωή

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Δήμαρχο Βόλου, κ. Αχ. Μπέο
2. Αντιδήμαρχο Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Βιώσιμης Κινητικότητας, κ. Αθ. Σταυρίδη
3. Αντιδήμαρχος Στρατηγικού Σχεδιασμού, Διοίκησης και Τεχνικών Υπηρεσιών, κ. Αθ. Θεοδώρου
4. Αντιδήμαρχος Πρασίνου, κα Δ. Κότογλου
5. Προϊσταμένη Διεύθυνσης Δόμησης Δήμου Βόλου, κα Ε. Μπακογιάννη
6. Προϊσταμένη Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Θεσσαλίας & Κεντρικής Στερεάς Ελλάδας, κα Κ. Γεωργίου
7. Προϊστάμενος του Τμήματος Συντήρησης Γραμμής του ΟΣΕ Βόλου, κ. Σ. Παπανδρεάδης
8. ΣΑΔΑΣ – Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων, πρόεδρο κ. Δ. Ξινομηλάκη
9. Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, πρόεδρο κ. Γ. Στασινό
10. Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας – Περ. Τμήμα Μαγνησίας, πρόεδρο κα Α. Καπούλα
11. Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας και Σποράδων, πρόεδρο κα Αικ. Παπανδρέου